

Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

Fakulta bezpečnostního inženýrství

Katedra bezpečnostního managementu

Rozvoj civilní ochrany z pohledu Evropské unie

**The Development of Civil Protection from the Point View of European
Union**

Student: Barbora Lhotská

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Marek Smetana, Ph.D.

Studijní obor: 3908R005-0 Technická bezpečnost osob a majetku

Datum zadání bakalářské práce: 17. 5. 2007

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. 4. 2008

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Ostravě

.....

podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé práce Ing. Marek Smetana, Ph.D. za odborné vedení a konzultace při řešení bakalářské práce, za pomoc při stylizaci textu a za cenné rady a připomínky.

Anotace

LHOTSKÁ, B. *Rozvoj civilní ochrany z pohledu Evropské unie*. VŠB-TU Ostrava, 2008.

Klíčová slova: civilní ochrana, ochrana obyvatelstva, Evropská unie

Bakalářská práce se zabývá problematikou civilní ochrany v Evropské unii a v České republice. V úvodní části je popsána historie, vznik Evropské unie, vývoj civilní ochrany a přijaté dokumenty pro oblast civilní ochrany v rámci Evropské unie. V druhé části se věnuji historii ochrany obyvatelstva v České republice, zákonům, které se podílejí na ochraně obyvatelstva, a Koncepti ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. Součástí práce je zhodnocení stavu civilní ochrany na úrovni Evropské unie a České republiky a navržení dalšího možného rozvoje pro Českou republiku.

Annotation

LHOTSKÁ, B. *The Development of Civil Protection from the Point View of European Union*. VŠB - Technical University of Ostrava, 2008.

Keywords: civilian protection, protection population, European Union

The domain of the civil defense in European Union and in Czech Republic is solved in this bachelor thesis. The history of European Union, development of civil defense and the accepted documents are described as introduction. I paid attention to history of civil defense in Czech Republic and laws which participate on this one and Conception of the civil defence till year 2013 with aspect to year 2020. The estimation of condition of civil defence branch in European Union and Czech Republic and work on the analyze of the evolution in the future are the parts of those thesis.

Obsah:

1	ÚVOD	1
2	REŠERŠE.....	2
3	HISTORIE A VZNIK EU	3
4	VÝVOJ CIVILNÍ OCHRANY V EU	6
5	TŘI PILÍŘE EU.....	12
5.1	PRVNÍ PILÍŘ.....	15
5.2	DRUHÝ PILÍŘ.....	16
5.3	TŘETÍ PILÍŘ	16
6	PŘIJATÉ DOKUMENTY PRO OBLAST CO V RÁMCI EU.....	18
6.1	MECHANISMUS CIVILNÍ OCHRANY SPOLEČENSTVÍ.....	18
6.2	AKČNÍ PROGRAM SPOLEČENSTVÍ V OBLASTI CIVILNÍ OCHRANY	19
6.3	MECHANISMUS SPOLEČENSTVÍ NA PODPORU ZESÍLENÉ SPOLUPRÁCE PŘI ASISTENČNÍCH ZÁSAZÍCH V OBLASTI CIVILNÍ OCHRANY	20
6.4	PROJEKT SI.PRO.CI	22
7	HISTORIE CIVILNÍ OCHRANY V ČESKÉ REPUBLICE	24
7.1	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA CO V ČR	27
8	ZÁKONNÝ RÁMEC V ČR.....	31
8.1	ZÁKON Č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů	31
8.2	ZÁKON Č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů	31
8.3	ZÁKON Č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů	31
8.4	VYHLÁŠKA MINISTERSTVA VNITRA Č.380/2002 K PŘÍPRAVĚ A PROVÁDĚNÍ ÚKOLU OCHRANY OBYVATELSTVA	32
8.5	KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA DO ROKU 2013 S VÝHLEDEM DO ROKU 2020	33
8.6	ZHODNOCENÍ DOKUMENTŮ NA ÚROVNI EU A ČR	34
9	NÁVRHY ZLEPŠENÍ PRO ČESKOU REPUBLIKU	36
10	ZÁVĚR.....	38
11	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	40
11.1	SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ	44
11.2	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	45

1 Úvod

Dovolte úvodem pár informací o podstatě tvorby mé bakalářské práce. Již název mé bakalářské práce v sobě skrývá mnoho informací, kterými se budu v jednotlivých kapitolách zabývat. Jejím cílem je napsat doporučení dalšího rozvoje v oblasti civilní ochrany pro Českou republiku. Nejdříve je nutné zpracovat dokumenty přijaté v oblasti civilní ochrany v rámci Evropské unie a zákony, které v sobě zahrnují ochranu obyvatelstva pro Českou republiku. Poté provést rozbor jednotlivých dokumentů a zákonů. Na základě provedených rozborů vypracovat návrhy zlepšení dalšího možného rozvoje pro Českou republiku.

Civilní ochrana je v současnosti celosvětovým tématem. Je to téma pro zajištění lepší ochrany obyvatelstva před mimořádnými událostmi. Pojem civilní ochrana znamená okamžitou pomoc v prvních hodinách a dnech po katastrofě. Jejím účelem je záchrana životů, zdraví a majetku. Tento pojem v sobě také obsahuje zmírnění následků mimořádné události během prvních dnů.

Civilní ochrana je nedílnou součástí ochrany České republiky. Zahrnuje v sobě celý soubor opatření k ochraně obyvatelstva. Je vytvářena v souladu s Ženevskými úmluvami tak, aby mohla poskytnout v každé mimořádné situaci rychlou a účinnou pomoc obyvatelstvu.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. První část je věnována Evropské unii, historii vzniku Evropské unie, vývoji civilní ochrany a přijatým dokumentům, které se zabývají civilní ochranou v rámci Evropské unie. V druhé části se věnuji historii České republiky, rozvoji ochrany obyvatelstva, zákonům, které obsahují ochranu obyvatelstva, a Koncepti ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. V závěru bakalářské práce provádím rozbor jednotlivých dokumentů, zákonů a na základě rozboru navrhuji zlepšení v oblasti ochrany obyvatelstva pro Českou republiku. Cíl mé práce spočívá ve vytvoření návrhů dalšího rozvoje v oblasti ochrany obyvatelstva pro Českou republiku.

2 Rešerše

Kratochvílová, Danuše. *Ochrana obyvatelstva*, SPBI, Ostrava, 2006, ISBN: 80-86634-70-1.

Tato kniha se zabývá historií ochrany obyvatelstva v České republice až po současnost. Definuje pojem ochrana obyvatelstva a pojednává o opatření ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech a krizových situacích. Dále se věnuje odpovědnosti složek Integrovaného záchranného systému, orgánů státní správy a samosprávy, právnických a fyzických osob za provedení jednotlivých opatření k ochraně obyvatelstva.

Pikna, B.: *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 4. dopracované, konsolidované vydání. Linde Praha, 2007. ISBN 978-80-7201-686-0.

Kniha je rozdělena do tří částí. První část obsahuje vývoj a právní systém v Evropské unii. Druhá část se věnuje bezpečnosti, nástroji policejní a soudní spolupráce. Třetí část popisuje oblasti civilní ochrany na úrovni Unie a zároveň se zabývá mezinárodním terorismem.

Pikna, B.: *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled)*. 1. vydání. Linde Praha, 2006. ISBN 80-7201-615-6.

Kniha se věnuje problematice terorismu, formám boje proti terorismu, základům práva v Evropské unii, opatřením v oblasti civilní ochrany a dalším navazujícím aktivitám.

Smetana, M., Kovařík, J.: *Základy civilní ochrany*, 152 stran, SPBI, Ostrava, 2006, ISBN: 80-86634-85-X.

Kniha se zabývá ochranou obyvatelstva. V úvodu je popsána historie civilní ochrany v České republice. Dále se věnuje zajištění ochrany obyvatelstva před následky mimořádných událostí a živelných pohrom.

3 Historie a vznik EU

Myšlenka sjednocení Evropy sahá do období po druhé světové válce. Poprvé s návrhem evropské integrace přichází Winston Churchill ve švýcarském Curychu v roce 1946, kde pronášel projev a nabídl vizi Spojených států evropských.

Lidé, kteří za války bojovali, chtěli skoncovat v Evropě s nenávistí a soupeřením a vnést mezi bývalé nepřátele trvalý mír. Chtěli v západní Evropě vytvořit nový řád, který by byl založen na společných zájmech občanů a národů a také na smlouvách zaručující rovnost všech států a dodržování práv. Především se, ale jednalo o nalezení cesty smíření dvou zemí a to Francie a Německa, protože jejich vzájemná nesnášenlivost vedla ke dvou světovým válkám.

Prvním krokem bylo podepsání Bruselské smlouvy v roce 1948 a to mezi zeměmi Francie, Velkou Británií a zeměmi Beneluxu. 9. května 1950 navrhl Robert Schuman (francouzský ministr zahraničních věcí), aby státy, které donedávna válčily, založily Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO). Uhlí a ocel se tak měli změnit prakticky a symbolicky z významných vojenských surovin na nástroje míru a usmíření. Tento návrh se setkal s velkým úspěchem a stal se počátkem více než padesátileté mírové spolupráce mezi členskými státy Evropského společenství (ES). V prvních letech se spolupráce týkala jen šesti zemí (Belgie, Itálie, Francie, Lucemburska, Nizozemska a Spolkové republiky Německa) a to v oblasti hospodaření a obchodu.



Obrázek 1: Základající státy [15]

V roce 1957 těchto šest zemí podepsalo Římskou smlouvu, čímž je vytvořeno Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství pro atomovou energii (ISAE, často též Eurotam). V platnost vstoupili obě smlouvy o rok později v roce 1958. Základním úkolem EHS bylo podporovat společný trh, kde se dá zbožím volně pohybovat, a rozvoj ekonomického života. Smlouva ISAE, jak z jejího názvu vyplývá, se zabývala podporou atomového výzkumu, zvýšení bezpečnosti jaderných zařízení a štěpným materiálem v souvislosti s podporou mírového využití atomové energie.

První rozšíření bylo v roce 1973, kdy se připojily další země. Jednalo se o Dánsko, Irsko a Spojené království. V letech 1974 - 1978 byla zřízena Evropská rada a konaly se první volby do Evropského parlamentu. Byly přijaty dva dokumenty v roce 1974 a jmenovaly se Bílá kniha a Jednotný evropský akt, který se zaměřil na zajištění volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu bez jakýchkoliv překážek.

Na ESUO navazuje Maastrichtská smlouva, která v roce 1992 rozšiřuje ES na Evropskou unii (EU). Jejím prvním cílem bylo vytvoření měnové a hospodářské unie. Další dohoda je podepsána v roce 1997 v Amsterdamu, tak zvaná Amsterodamská smlouva, která vstoupila v platnost až v roce 1999. Jejím cílem bylo zkontrolovat a případně vylepšit některé ustanovení z existujících smluv. V roce 2000 byla schválena Charta základních práv a svobod.

Kodaň-historický summit

13. prosince 2002 učinila Evropská rada v Kodani jeden z nejvýznamnějších kroků. Rozhodla se, že v roce 2004 se k EU může připojit dalších deset zemí. Byly to například (např.) – Česká republika, Polsko, Litva, Malta, Estonsko a další země. V tomto roce bylo zavedeno euro. Poslední, kdo přistoupil k EU byly země Bulharsko a Rumunsko.

Základy EU byly položeny několika smlouvami:

1. Pařížská smlouva v roce 1951 založeno ESUO
2. Římská smlouva v roce 1957 založeno EHS a Eurotam

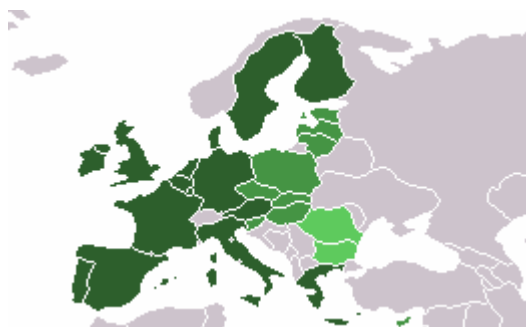
Tyto smlouvy vytvořily velice pevné právní vazby mezi členskými státy EU. EU přijímá zákony, které přímo ovlivňují občany EU a dávají jim velice specifická práva.

Tyto základní smlouvy byly později pozměněny na:

- Jednotný evropský akt (1986)
- Smlouva o EU (1992)
- Amsterodamská smlouva (1997)
- Smlouva z Nice (2001)

Přítomnost

Dnes má EU 27 zemí s 496 miliony obyvatel a je to mezinárodní společenství, které vzniklo Maastrichtskou smlouvou. Zabývá se širokou paletou otázek. EU vytvořila jednotnou měnu, dynamický jednotný trh, na němž se volně pohybují lidé, služby, zboží a kapitál. Také řeší problémy v oblasti životního prostředí, veřejného zdraví, práv spotřebitelů, vzdělání a přístupu ke kultuře.



Obrázek 2: Současné státy EU [15]

EU je svazek demokratických evropských zemí, které se zavázaly ke společnému úsilí o mír a prosperitu. Není státem, který by měl nahradit stávající státy, ani pouhou organizací pro mezinárodní spolupráci. EU je ve skutečnosti jedinečná. Její členské státy vytvořily společné orgány, na které přinesly část své suverenity, takže rozhodnutí o určitých záležitostech společného zájmu lze přijímat demokraticky na evropské úrovni.

4 Vývoj civilní ochrany v EU

Na začátku civilní ochrany (CO) nebo-li civilního obyvatelstva se jednalo o zmírnění následků během války. Pokoušeli se taky, aby války vůbec nebyly, ale války jsou a budou. Všechny snahy o jejich vymícení se minuly účinkem. V současnosti se snažíme o největší omezení válek a třeba by v budoucnu mohly úplně zaniknout. Tyto snahy daly vzniknout mezinárodnímu humanitárnímu právu, které upravují prostředky a metody vedení válečného konfliktu a ochrany civilního obyvatelstva, nemocných a raněných vojáků a válečných zajatců.

Po bitvě u Solferino zakládá roku 1863 Švýcar Henri Dunant v Ženevě Mezinárodní výbor Červeného kříže, který svolal do Ženevy diplomatickou konferenci, jenž přijala první mnohostrannou smlouvu, která měla název Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných v poli. Tato úmluva byla později několikrát rozšířena a změněna. V roce 1899 byla přijata nová Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných, nemocných a ztroskotaných příslušníků ozbrojených sil na moři. Po skončení první světové války ovládla lidi poválečná euforie. V roce 1920 byl přijat Ženevský protokol o zákazu chemických zbraní a bakteriologických zbraní. Byla vytvořena první organizace kolektivní bezpečnosti-Společnost národů. Cílem bylo dosažení světového míru.

Roku 1906 byla přijata další Ženevská úmluva, která pak byla výrazně doplněna v roce 1926 po zkušenostech z 1. světové války a týkala se ochrany válečných zajatců. Obě světové války ukázaly, že je třeba chránit civilní obyvatelstvo. V roce 1949 na mezinárodní konferenci byly stávající úmluvy doplněny, upraveny a v této podobě platí dodnes. Jsou to:

- I. Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli.
- II. Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků ozbrojených sil na moři.
- III. Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci.
- IV. Ženevská úmluva o ochraně civilních osob za války.

V Československu byly vyhlášeny vyhláškou č. 65/1954 Sb. V dalších letech byly přijaty dva Dodatkové protokoly k Ženevským úmluvám, které byly v České a Slovenské federativní republice vyhlášeny pod č.268/1991 Sb., a to:

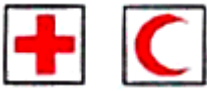







- I. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12.8.1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů.
- II. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12.8.1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemající mezinárodní charakter.

Oba byly přijaty v roce 1977 a v roce 2005 byl usnesen III. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12.8.1949 o přijetí dodatečných rozeznávacích znaků. Pro ČR vstoupil v platnost dne 23.11.2007. Jedná se o znak, který doplňuje známé znaky červeného kříže a červeného půlměsíce. Je to červený čtvercový rámec postavený na hrot a nazývá se červený krystal.



Obrázek 3: Červený krystal-doplňující znak [10]

Podle Ženevských úmluv a I. Dodatkového protokolu byly zavedeny rozeznávací znaky při válečném stavu.

	Vojenská a civilní zdravotnická služba Vojenský duchovní personál Civilní duchovní personál - jen u civilní zdravotnické služby a civilní obrany
	Mezinárodní organizace Červeného kříže
	Civilní obrana
	Značené kulturní objekty - obecná ochrana Personál na ochrana kulturních objektů
	Značené kulturní objekty - zvláštní ochrana
	Stavby a zařízení, které obsahují nebezpečné síly - přehrady, hráze, atomové elektrárny
	Bílá vlajka (Vlajka příměří, používá se při vyjednávání a kapitulaci)
	Místa pro konání bohoslužeb, umělecké a historické památky, muzea atd.

Obrázek 4: Rozeznávací znaky [19]

Mezinárodní humanitární právo se stále rozvíjí a jsou přijímány další mezinárodní normy (úmluva o ochraně kulturních statků, o zákazu a zničení biologických zbraní, protokoly týkající se zákazu nezjistitelných střepin, min, zápalných zbraní, oslepujících laserových zbraní a další). Civilní ochrana zaujímá důležité místo v mezinárodním humanitárním právu, které se snaží zmírnit následky na životech, zdraví nebo majetku. Je zakotvena především v Dodatkovém protokolu I. k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů a to v článku číslo 61. Jeho obsah je orientován na ochranu obyvatelstva za válečného stavu.

Ochranou obyvatelstva se rozumí plnění úkolů CO, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku. Ochrana obyvatelstva zahrnuje soubor činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších subjektů i jednotlivých občanů, směřujících k minimalizaci dopadů mimořádných událostí na životy a zdraví obyvatelstva, majetek a životní prostředí.

Protokol v článku číslo 61 I. Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám z 12.8.1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů říká:

„Civilní ochrana je plnění některého nebo všech níže uvedených humanitárních úkolů, jejichž cílem je chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, pomoci mu odstranit bezprostřední účinky nepřátelských akcí nebo pohrom a také vytvořit nezbytné podmínky pro jeho přežití“ [9].

Mezi tyto úkoly patří hlásná služba, evakuace, organizování a poskytování úkrytů, zatemňování, záchranné práce, zdravotnické služby a služby včetně první pomoci a náboženské pomoci, boj s požáry, zjišťování a označování nebezpečných oblastí, dekontaminace a podobná ochranná opatření, okamžitá pomoci při obnově a udržování pořádku v postižených oblastech, poskytování nouzového ubytování a zásobování, okamžitá pomoc nezbytných veřejných zařízení, bezodkladné pohřební služby, pomoc při ochraně předmětů nezbytných k přežití a další činnosti.

Civilní obyvatelstvo

Je zahrnu to ve 4. Ženevské úmluvě a I. Dodatkovém protokolu v části IV. oddíl I. a II.

Říká, že bojující strany musí vždy rozlišovat mezi civilním obyvatelstvem a příslušníky ozbrojených sil. Také musí rozlišovat zda se jedná o civilní objekt, který nesmí být předmětem útoku, a nebo vojenský. Civilní osoba nesmí být zastrašována a ani na ni nesmí být použito násilí.

Hlavní úmluvy mezinárodního humanitárního práva jsou Haagská úmluva o pravidlech zákonů a obyčejů války pozemní z roku 1907, čtyři Ženevské úmluvy z roku 1949 a jejich Dodatkové protokoly z roku 1977.

Civilní ochrana byla začleněna do činnosti Společenství Maastrichtskou smlouvou o EU. Spolupráce CO v rámci ES si klade za cíl lepší ochranu obyvatelstva, majetku v případě velkých přírodních nebo uměle vyvolaných katastrof jak uvnitř, tak i vně EU. CO v EU stále narůstá na významu a to z toho důvodu, že v posledních letech dochází k mimořádným událostem přesahující možnosti reagovat na národní úrovni a je zapotřebí mezinárodní pomoci. Může se jednat o vichřici, tsunami, povodně a další katastrofy.

Členské státy se zabývaly otázkami spolupráce v oblasti CO a krizových situací už v roce 1977. V pozdějších letech bylo zadáno vypracování průvodce CO v EU. Byl to první akt v roce 1987 na mezivládní úrovni, kterým se zaváděla spolupráce Společenství v oblasti CO. Měl to být přínos pro ochranu občanů. Představuje metodickou příručku a nemá žádnou právní důležitost. Cílem bylo podat obecný přehled opatření, když nastane pohroma (jejich charakteristika a dopady) a to jak v členských státech, tak na úrovni Společenství. Dále je v ní uvedeno pracoviště v jednotlivých úrovních, ať už na národní, regionální nebo místní úrovni.

ES přijalo dosud přes deset právních aktů a dokumentů a to v různé právní síle. V roce 1989 bylo další usnesení Rady a zástupců vlád členských států, které reagovalo na nový vývoj spolupráce Společenství v oblasti CO. Také bylo rozhodnuto o zavedení jednotného telefonního čísla tísňového volání. V roce 1991 zavedla EU jednotného evropské telefonní číslo tísňového volání¹ 112 a dala povinnost zavést jednotného evropské telefonní číslo tísňového volání všem státům EU.

Jelikož každý členský stát jinak definuje CO a také používá různé složky při katastrofě a dalších mimořádných událostech, proto byla vyzvána komise pro vytvoření vícejazyčného slovníku terminologie civilní ochrany. Má to posloužit pro zlepšení komunikace mezi záchrannými jednotkami. Další dokument v oblasti CO je o spolupráci Společenství v oblasti CO a je z roku 1990. V něm bylo vyjádřeno přesvědčení o dalším rozvoji civilní ochrany. Od roku 1997 byly přijaty dva akční programy Společenství v oblasti civilní ochrany. První dokument Akční program Společenství v oblasti CO byl přijat na období do konce roku 1999, který byl pak prodloužen a ukončen v roce 2006. Druhý se nazýval Mechanismus CO Společenství, který není časově omezen. V dalších letech bylo přijato několik dokumentů týkajících se CO. Hlavním orgánem EU pro oblast CO je Evropská komise a v jejím rámci funguje ředitelství pro životní prostředí v oddělení CO a ekologických havárií.

V minulosti se jednalo o ochranu obyvatelstva během války. Nyní je ochrana rozšířena a jedná se o ochranu před mimořádnými událostmi, krizovými situacemi a dalšími

¹ Se rozumí bezplatná volba čísel, která jsou uváděna v telefonních seznámech. Jsou nutná pro záchranu lidských životů, zdraví nebo majetku.

nebezpečnými hrozbami, proto se i rozvíjely dokumenty týkající se CO. Zde je uvedeno několik předpisů CO v rámci EU.

Přehled některých předpisů týkajících se civilní ochrany v rámci Evropského společenství

- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 25. června 1987 o zavedení spolupráci v oblasti civilní ochrany v rámci Společenství (Úřední věstník C 176/1987)
- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 13. února 1989 o novém vývoji ve spolupráci v oblasti civilní ochrany v rámci Společenství (Úřední věstník C 44/1989)
- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 23. listopadu 1990 o spolupráci v oblasti civilní ochrany v rámci Společenství (Úřední věstník C 315/1990)
- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 23. listopadu 1990 o zlepšení vzájemné pomoci mezi členskými státy v případě přírodní nebo uměle vyvolané katastrofy (Úřední věstník C 315/1987)
- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 8. července 1991 o zlepšení vzájemné pomoci mezi členskými státy v případě přírodní nebo technologické katastrofy (Úřední věstník C 198/1991)
- Rozhodnutí Rady ze dne 29. července 1991 o zavedení jednotného evropského čísla tísňového volání (Úřední věstník L 217/1991)
- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 31. října 1994 o posílení spolupráci v oblasti civilní ochrany v rámci Společenství (Úřední věstník C 313/1994)
- Rozhodnutí Rady č. 1999/847/ES, kterým se zřizuje akční program Společenství v oblasti civilní ochrany
- Rozhodnutí Rady č. 2001/792/ES, Euratom, kterým se zřizuje mechanismus Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany

5 Tři pilíře EU

Evropská unie je někdy přirovnávána ke společnému domu, ve kterém žijí evropské národy pod jednou střechou, pod níž se odehrává život v míru a prosperitě. I EU potřebuje pevné základy – společné hodnoty a cíle. Dům jako každá stavba má přetrvávat do budoucích věků a struktura této stavby je přirovnávána k antickému chrámu. Z tohoto chrámu vyrůstají tři pilíře a představují jednotlivé politiky EU, které byly pojmenovány pilíře. Za první pilíř EU je považováno ES, druhý pilíř zahrnuje společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Ve třetím pilíři je obsažena spolupráce ve věcech justice a vnitra.



Obrázek 5: Tři pilíře [27]

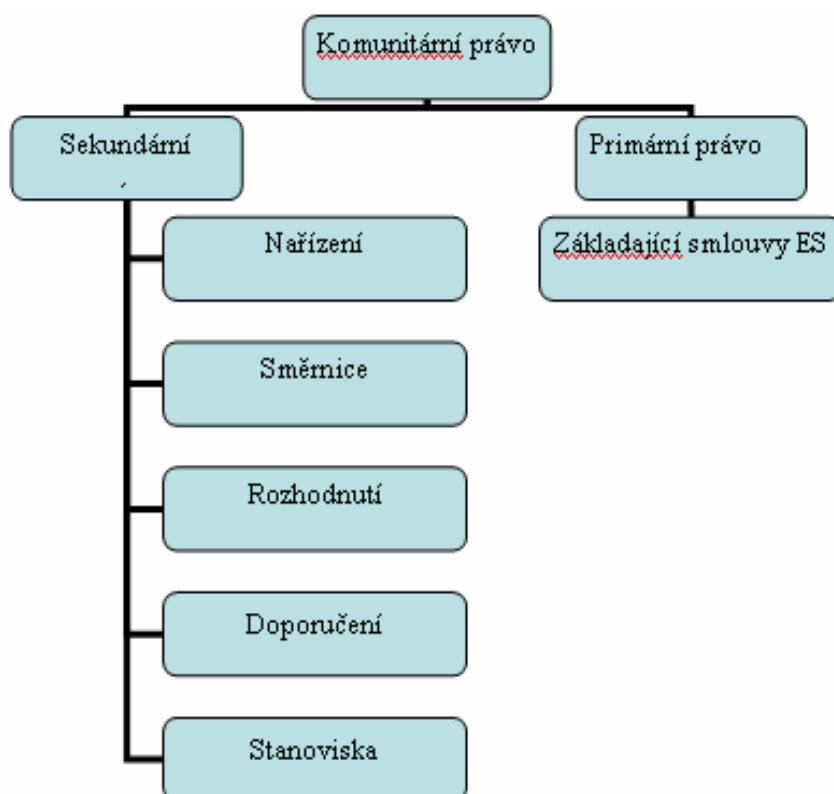
Toto rozdělení vzniklo v Maastrichtské smlouvě, která začala platit v roce 1993. Zde je poprvé ve Smlouvě o EU zakotvena problematika druhého a třetího pilíře a to mimo rámec komunitárního práva, nebo-li práva ES. Komunitární právo je velice složité, ale i tak se budu snažit Vám ho přiblížit.

Komunitární právo je právo, které vzniká v rámci ES. Není přijímáno parlamentem, ale zástupci vlád jednotlivých členských států. Je tvořeno různými prameny práva a tvoří první ze tří pilířů. Je rozděleno na sekundární a primární právo.

Sekundární právo je tvořeno právními akty přijímanými orgány Společenství. Musí být v souladu se všemi prameny primárního práva. Sekundárním právem jsou:

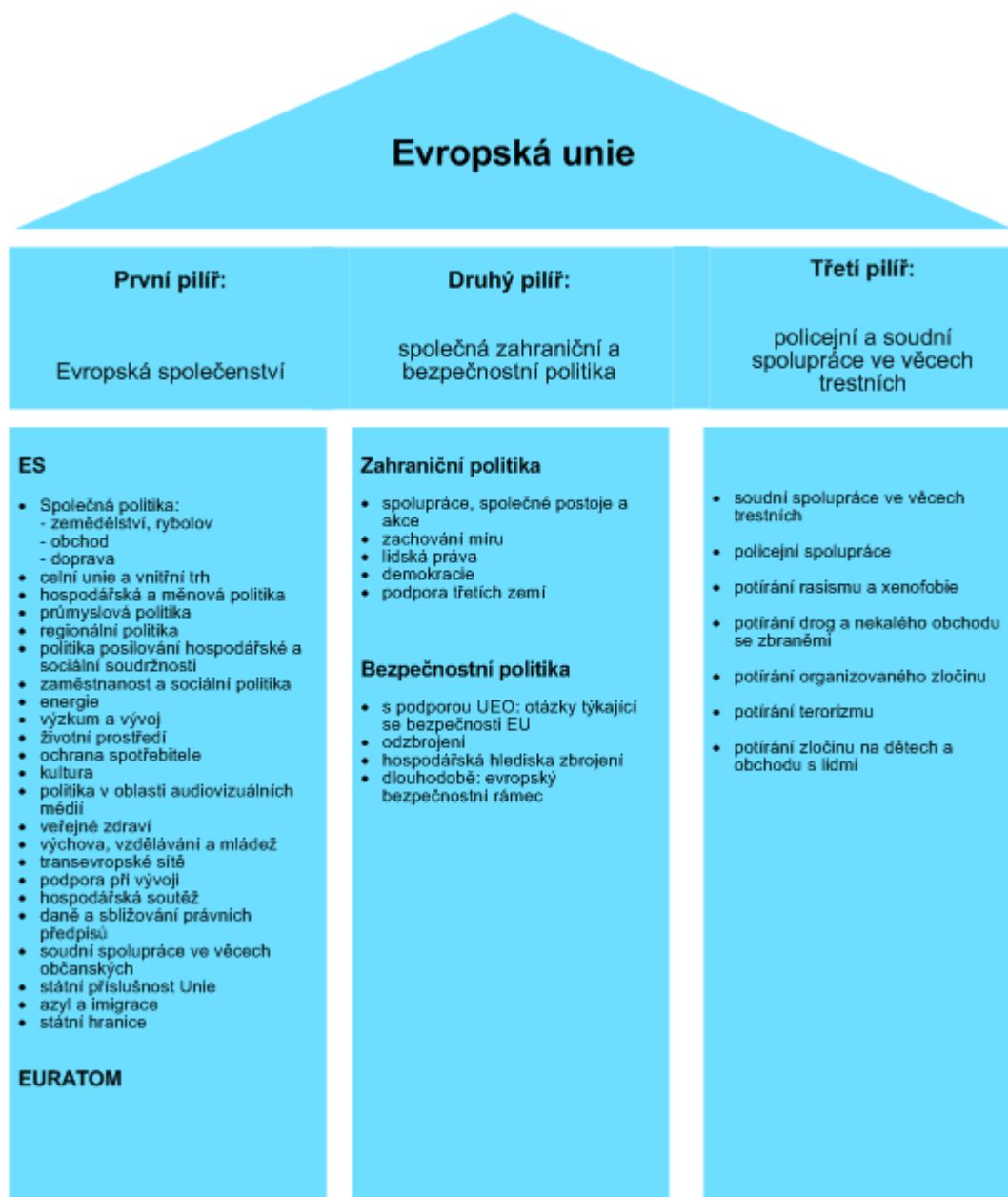
- Nařízení (regulation) – jsou závazné pro všechny členské státy. Pokud je nařízení v rozporu s právy členských států, pak má nařízení přednost.
- Směrnice (directive) – když je vydána směrnice, jsou členské státy povinny upravit svoji legislativu tak, aby se směrnicí shodovala. Je na jednotlivém státu, jak toto včlenění provede.
- Rozhodnutí (decision) – je přímo závazná pro toho, komu je určena, buď členskému státu, právnické osobě nebo fyzické osobě.
- Doporučení (recommendation) – není to právně závazný akt. Předpokládají dobrovolné plnění adresáta. Představuje spíše návod či radu k určitému jednání.
- Stanovisko (position paper) – zaujímá instituce Společenství tehdy, když jde o posouzení určitých procesů ve Společenství. Může sloužit také jako příprava pozdějších právních aktů. Není to právně závazný akt.

Primární právo je nejvyšším stupněm práva. Obsahuje právní normy obsažené v zakládajících smlouvách Společenství, ale také přístupové smlouvy nových členských států.



Obrázek 6: Struktura komunitárního práva [autor]

Cílem tehdejšího Společenství, stejně jako dnes bylo posílit a centralizovat spolupráci a to především v zahraniční, azylové a přistěhovalecké politice, ale i bezpečnostní a obrané politice. Pozdější dodatky a úpravy byly potvrzeny v Amsterdamské a Niceské smlouvě. Amsterdamská smlouva vstoupila v platnost v roce 1999 a ve smlouvě došlo k přesunu některých důležitých problematik z třetího pilíře do prvního pilíře. Jednalo se o azyl, migraci a soudy občanských věcí, což vedlo k novému jménu třetí oblasti Policejní a soudní spolupráce v trestních věcech, zkráceně Policejní a justiční spolupráce.



Obrázek 7: Současné tři pilíře [26]

5.1 První pilíř

Prvním nejstarším, nejsilnějším a nejpropracovanějším pilířem je ES. Jeho počátky jsou spojeny se vznikem ESUO, EHS a Eurotam. Cílem ES je podpora harmonického a vyváženého hospodářského života, vysoké úrovně zaměstnanosti a sociální ochrany, rovného zacházení s muži a ženami, konkurenceschopnost a ochrana životního prostředí. Především zlepšování kvality životního prostředí, zvyšování životní úrovně, kvality života a solidarita mezi členskými státy.

Hlavním nástrojem k dosažení těchto cílů je vytvoření jednotného vnitřního trhu charakterizováno čtyřmi svobodami a to svoboda pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu. S vnitřním trhem souvisí vytváření hospodářské a měnové unie. Od roku 1999 začaly členské státy používat společnou měnu euro. Od roku 2002 ji používají i státy, které nepatří do EU. Do prvního pilíře ještě patří doprava, sociální politika, zemědělství, školství a vzdělání. Když začala platit Amsterdamská smlouva, přesunuly se záležitosti azylové a přistěhovalecké politiky, celní spolupráce, soudní spolupráce v občanskoprávních věcech ze třetího pilíře do prvního pilíře. Do rámce EU byly začleněny i takzvané (tzv.) Schengenské dohody z let 1985/1990 o úplném odstranění kontrol na společných hranicích signatářských zemí².

První pilíř je charakterizován svojí převažující komunitární, nadnárodní povahou tzv. supranacionalitou. Což znamená, že na rozdíl od ostatních dvou pilířů nemusí ES přijímat všechna pravidla konsensu. Proto se může stát, že členský stát je vázán i pravidlem pro jehož přijetí nehlasoval. Důležité rozhodnutí musí být však schváleno jednomyslně. Na rozdíl od EU jako celku i od ostatních dvou pilířů má právní subjektivitu³. Mohou uzavírat mezinárodní smlouvy a mají vlastní právní řád, který je nadřazen právu jednotlivých členských států.

² Země, které podepsali smlouvu, dohodu nebo veřejné prohlášení.

³ Je schopnost být nositelem práv a povinností.

5.2 Druhý pilíř

Druhý pilíř EU zahrnuje všechny oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Již od 70. let spolupracovaly členské země ES v oblasti zahraniční politiky. Od vstupu Maastrichtské smlouvy EU vytváří Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku. Právním základem druhého pilíře je Hlava V Smlouvy o EU.

Cílem Společné zahraniční a bezpečnostní politiky je zabezpečovat společné hodnoty, základní zájmy a nezávislost Unie, posilování bezpečnosti Unie a jejích členských států, zachovávat mír, podporovat mezinárodní spolupráci, rozvíjet a upevňovat demokracii, respektování lidských práv a základních svobod.

Tento pilíř má mezivládní charakter. Rozhodovací a výkonné pravomoce jsou v rukách členských států. O většině záležitosti se rozhoduje jednomyslně. Hlavním orgánem je Rada.

5.3 Třetí pilíř

Třetí pilíř má právní základ v Hlavě VI Smlouvy o EU. Zahrnuje zejména policejní a justiční spolupráci v trestních věcech. Cílem je dát občanům EU v prostoru svobody, bezpečnosti a práva vysokou úroveň ochrany. Spolupráce spočívá v předcházení a potírání rasismu a organizované i neorganizované kriminality, především terorismu, obchodu s lidmi a zbraněmi.

I třetí pilíř má mezivládní charakter a také v jeho rámci je nejdůležitějším orgánem Rada ministrů. Prostředky jak dosahuje svých cílů tvoří spolupráce policejních, celních a justičních orgánů a spolupráce agentur Europol a Eurojust.

Evropský policejní úřad Europol byl zřízen v roce 1998 a zabývá se analýzou informací týkajících se trestné činnosti a kriminální prevenci.

Evropská jednotka pro soudní spolupráci Eurojust byla založena v roce 2002. Sídlo agentury je v Haagu v Nizozemí. Podporuje a zdokonaluje koordinaci při vyšetřování a trestním stíháním mezi členskými státy EU.

Oblast CO zahrnuje opatření prolínající se všemi třemi pilíři EU a jsou tak těsně provázány, jak na komunitární, tak na mezivládní úrovni. Proto nejde jednoznačně říci do jakého pilíře CO spadá.

6 Přijaté dokumenty pro oblast CO v rámci EU

Je hodně dokumentů zabývajících se CO. Vybrala jsem si základní dokumenty týkající se CO. Nejdůležitější jsou první dva dokumenty, na které pak navazují ostatní. První z nich je Mechanismus CO Společenství a druhý dokument Akční program Společenství v oblasti CO. Mechanismus CO Společenství se rozšířil a vznikl tak Mechanismus Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti CO. V dokumentech se zabývají poskytováním pomoci při mimořádné situaci, informovanost obyvatelstva a především záchranou lidských životů.

6.1 *Mechanismus civilní ochrany Společenství*

Mechanismus CO Společenství je jeho pracovní název. Dokument se nazývá Zlepšení mechanismu Společenství v CO. Zlepšení mechanismu CO Společenství usnadňuje mobilizaci a spolupráci v oblasti CO v EU i mimo ni. Přínos je postaven na zkušenostech získaných z poskytování pomoci při široké škále předešlých katastrof. Je třeba tento mechanismus CO Společenství rozšířit. Jelikož narostl jeho význam při zásahu v EU i mimo ni při rozsáhlých katastrofách. Chtělo by to spolupráci a doplnění mezi mechanismem a dalšími nástroji.

CO je vlastně okamžitá pomoc v prvních hodinách a dnech po katastrofě. Zahrnuje pátrání, záchranu, úkryt, jídlo atd. S tím je spojeno použití technických druhů pomoci v závislosti na katastrofě. Zda se jednalo o požár, záplavy, zemětřesení, havárie, tsunami nebo sesuvy půdy.

Tento dokument se také zabývá úlohou mechanismu. Což znamená, že když je zasažen stát EU nebo stát mimo EU velkou katastrofou může požádat o pomoc prostřednictvím Monitorovacího a informačního střediska (MIC). Je umístěno v Evropské komisi v Bruselu. MIC je přístupné 24 hodin denně. MIC předá informace od žadatelského státu kontaktním místům a ti odpoví, zda mohou poskytnout potřebnou pomoc nebo ne. MIC pak informuje žadatelský stát, kdo mu může poskytnout pomoc. Stát, který byl

zasažen se pak rozhodne od koho přijme pomoc. MIC také nabízí technickou pomoc. Při poskytování pomoci v Unii nebo mimo ni se používají různé postupy.

Mechanismus se snaží zvýšit připravenost expertů a vedoucích týmů. Probíhají různé výcvikové programy, kurzy, cvičení a také probíhá vzájemná výměna expertů. S tím, že si tak předávají své zkušenosti.

V dokumentu jsou čtyři oblasti, která slouží pro zlepšení mechanismu.

1. Lepší příprava zásahu CO – jedná se o posílení připravenosti pomoci postiženým zemím katastrofou. Rozvíjí se výcvikové kurzy a simulační cvičení, které pomáhají ke zvýšení a rozvíjení společné zásahové politiky.
2. Posílení analytické a hodnotící kapacity – oblast se věnuje včasnému varování před živelnými katastrofami. Jde o to, aby se zkrátil čas žadatelské země o pomoc a potřebný čas k přípravě zásahu CO. K tomu slouží MIC, který by se měl neustále zdokonalovat a okamžitě analyzovat došlé zprávy o katastrofě.
3. Zlepšení koordinace – jelikož jsou rozdílné přístupy členských států při mimořádné události, je třeba v zájmu postižené země sjednotit spolupráci. Dále, aby zásahy CO probíhaly v úzké spolupráci s činiteli humanitární pomoci. Lze využít i vojenské složky, ale musí být založena na mezinárodních pravidel. Především používání vojenských prostředků.
4. Zlepšení pomoci občanům EU i mimo EU.

6.2 Akční program Společenství v oblasti civilní ochrany

V roce 1997 bylo přijato rozhodnutí Rady 1999/847/EC o zavedení akčního programu Společenství v oblasti civilní ochrany a je jedním ze základních aktů v oblasti civilní ochrany. Na tento původní akční plán (1998-1999) navazuje druhý akční plán (2000-2004). Program je ve velké míře založen už na zkušenostech získaných během minulých let a bude pokračovat za účelem ještě účinnější pomoci v této oblasti. Druhý akční plán byl později rozhodnutím Rady prodloužen o dva roky, až do roku 2006. Na druhý akční plán bylo ponecháno 7,5 milionů eur z finančních zdrojů EU a na období 2005-2006 4,8 milionů eur. Což svědčí, že EU není lhostejná této problematice. Akční program Společenství v oblasti

civilní ochrany je řízen oddělením civilní ochrany generálního ředitelství pro životní prostředí.

Akční program klade důraz na prevenci katastrof a informovanost obyvatelstvu.. Také je určen k podpoře aktivit členských zemí EU k provádění opatření na národní, regionální a místní úrovni k zajištění ochrany osob, majetku a životního prostředí v případě přírodních nebo technologických katastrof. Dalším záměrem je usnadnit vzájemnou spolupráci mezi členskými státy a také pomoci a výměnu zkušeností. Je také důležité, aby se Společenství zaměřilo na činnost zlepšování techniky, způsobu zásahu a okamžité pomoci při mimořádné události. Akční plán poskytuje také finanční podporu ve formě grantů na projekty, úkoly a akce. Mezi akce, které obsahuje plán jsou semináře, kurzy, výměna odborníků a techniků cvičení, pilotní projekty, konference, zlepšení veřejné informovanosti a vzdělanosti občanů atd.

Program obsahuje jednotlivé části, které se musí uskutečnit a každá činnost se provádí ve spolupráci se členskými státy. Jednotlivé činnosti jsou vybrány na základě jednotlivých kritérií. Např. mezi ně patří:

1. Přínos k předcházení rizik, ohrožení osob a škoda na majetku a životního prostředí.
2. Zvýšení úrovně připravenosti osob, které se podílejí na zásahu při mimořádné události atd.

Tyto akce by měli přispívat k provázanosti s dalšími činnostmi Společenství.

6.3 Mechanismus Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany

Rozhodnutím Rady 2001/792/ES, Euratom byl vytvořen mechanismus Společenství na podporu zesílené spolupráce mezi členskými státy při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany („mechanismus“) v případě výskytu závažných události nebo jejich bezprostředních nebezpečí výskytu, které vyžadují okamžité reakce.

Účelem mechanismu je pomoci zajistit lepší ochranu osob, životního prostředí a majetku, kdyby se stala mimořádná událost. Např. se může jednat o přírodní,

technologickou, radiologickou nebo ekologickou havárií, jak uvnitř nebo vně Společenství, včetně havárií způsobující znečištění vod.

Cílem mechanismu je poskytovat podporu při mimořádné události, když podá žádost jak členský stát EU, tak i stát mimo EU a má napomáhat lepší koordinaci asistenčních zásahu prováděné členskými státy a Společenstvím.

Mechanismus zahrnuje několik prvků a opatření, které mají přispět ke zlepšení spolupráce v oblasti CO. Obsahuje přehled o zásahových týmech, které můžeme použít při mimořádné situaci v členských zemích, provádí výcvikové programy pro zásahové týmy a dělá workshopy, semináře a pilotní projekty. Dále se věnuje zřízení a řízení monitorovacího a informačního střediska.

Ohlašovací povinnost

V případě výskytu mimořádné události nebo bezprostředního nebezpečí jejího výskytu má povinnost členský stát tuto událost ohlásit.

Členský stát má ohlašovací povinnost, k těm členským státům, které by mohly být mimořádnou události postiženy a dále má povinnost k Evropské komisi, aby mohla podle potřeby uvědomit ostatní členské státy a aktivovat příslušné služby. Ohlášení plní členský stát prostřednictvím komunikačního nebo informačního systému.

Mechanismem jsou stanoveny povinnosti

Především zajistit v předstihu zásahové týmy, které budou k dispozici pro zásah a nebo, které by mohly být ve velmi krátkém čase do 12 hodin od obdržení žádosti vyslány na místo postižené mimořádnou události, vybrat odborníky, kteří by mohly být povoláni na místo zásahu, poskytnout potřebné informace o těchto odbornících a týmech a o zdravotnických prostředcích a jmenovat příslušné orgány, stanovit kontaktní místa a informovat o tom Komisi.

Za účelem stanovených cílů učiní Evropská komise následující kroky a to, že zřídí a bude řídit monitorovací a informační středisko, dále vytvoří a bude řídit společný komunikační a informační systém v případě mimořádné události. Také zajistí vyslání

odborníků a vypracuje výcvikový program na zlepšení spolupráce asistenčních zásahu v oblasti civilní ochrany.

Když nastane mimořádná událost na území Společenství, požádá členský stát o poskytnutí pomoci ostatní členské státy buď prostřednictvím monitorovacích a informačních středisek nebo přímo členské státy. Členský stát, který byl požádán o pomoc okamžitě určí, zda je schopen pomoci nebo ne a dá vědět v co nejkratší době o svém rozhodnutí žadatelskému státu buď přímo a nebo prostřednictvím monitorovacího a informačního střediska. V případě, že mu může pomoci dá vědět v jakém rozsahu poskytne pomoc. Žadatelský stát je odpovědný za řízení asistenčních zásahů, stanovení obecných pravidel a vymezení hranice pro plnění úkolů svěřených zásahových týmů.

Komise vyhodnocuje provádění tohoto rozhodnutí každé tři roky a závěry, případné změny předá Evropskému parlamentu v Radě.

6.4 Projekt SI.PRO.CI

Meziregionální reakce na přírodní a člověkem způsobené katastrofy neboli SI.PRO.CI a je to mezinárodní projekt v oblasti civilní ochrany naplňující cíle EU. Projekt SI. PRO. CI je zahrnutý v programu Interreg III C, který je složen ze tří částí. Byl zřízen Evropskou komisí k podpoře projektových partnerských zemí. Je financován Evropským fondem regionálního rozvoje s tím, že požaduje spolufinancování národních projektových partnerů. Do projektu se zapojilo 13 partnerů ze sedmi zemí a to Itálie, Německá spolková republika, Řecko, Maďarsko, Polsko, Španělsko a Česká republika. Za Českou republiku je do projektu zapojen Jihočeský kraj společně s Hasičským záchranným sborem kraje. Začal na jaře v roce 2004 a byl ukončen v roce 2007.

Podnět k projektu dala italská provincie Macerata, protože v minulých letech bylo toto území postiženo zemětřesením, sesuvy půdy a povodněmi. Projekt má sloužit k vytváření, předávání metod a praktických dovedností, když se stane havárie nebo nějaká přírodní katastrofa v zemích EU. Také využití zkušeností a znalostí jednotlivých partnerských zemí v oblasti civilní ochrany. Cílem tohoto projektu je spolupráce, ucelení a

sjednocení činností při ochraně obyvatelstva mezi členskými státy a také rozvoj a zlepšování metod, techniky a nástrojů pro mapování a monitorování rizik.

Projekt je rozdělen do čtyř fází a každá tato fáze je časově omezena. V jednotlivých fázích je uvedeno čím se budou zabývat. První fáze se týkala znalostí a informovaností obyvatelstva, monitorování rizik a výměna informací v oblasti civilní ochrany mezi jednotlivými partnerskými zeměmi. Tuto zprávu zpracovali všechny partnerské země a šlo o tzv. “Zjišťovací zpráva”. V druhé fázi šlo o výměnu zkušeností a znalosti mezi odborníky jednotlivých partnerských zemí a jednalo se o vypracování tzv. “ finálního produktu ”. Byly vytvořeny čtyři pracovní skupiny a každá se zabývala určitou oblastí, na kterém byl projekt zaměřen. Třetí fáze se týkala přeměnou výsledků do místní úrovně jednotlivých partnerských zemí a poslední čtvrtá fáze byla závěrečná. Byla zpracována tzv. “Závěrečná příručka”. Tato příručka obsahuje výsledky, návrhy a metody společné práce účastníku projektu SI.PRO.CI v rámci evropské spolupráce. Součástí příručky je pět brožur a v ní jsou popsány nové metody, sdílené informace mezi místními, regionálními a národními orgány a zkušenosti mezi organizacemi odpovědnými za civilní ochranu/civilní obyvatelstvo. Byl vytvořen Terminologický slovník, který obsahuje sto původně známých pojmů a z nich 25 bylo vybráno do Terminologického slovníku. Hlavním cílem je sjednocení pojmů z oblasti civilní ochrany.

7 Historie civilní ochrany v České republice

Historie CO se datuje už od roku 1935 v České republice (ČR). Důvodem bylo obávané napadení státu, protože v roce 1933 se dostali k moci nacisté a začali s budováním válečného letectva a chemických zbraní. Letectvo se stalo hrozbou, jelikož bylo využíváno k šíření všeobecné zkázy. Německo v čele s Hitlerem, který vyhrožoval Československu napadením. Tomu dala vznik založení Civilní protiletecké ochrany (CPO) v roce 1935, přijetím Zákona č. 82/ 1935 Sb. O obraně a ochraně proti leteckým útokům. Oblastí ochranou obyvatelstva bylo pověřeno ministerstvo vnitra. Podle zákona zřídilo ministerstvo vnitra v jednotlivých městech poradní výbory CPO a roztřídili obce, města podle pravděpodobnosti předpokládaného útoku do různých kategorií. Týkalo se to především měst s průmyslovými podniky a jinými zařízeními, které byly důležité pro obranu státu. Úroveň připravenosti jednotlivých složek CPO byl závislý na finančních prostředcích, které dostával. Tehdejší prioritou bylo zabezpečení obyvatelstva plynovými maskami, které se pak staly povinností.

V roce 1937 byl přijat zákon o přípravě obyvatel a to Zákon č. 184/1937 Sb. O branné výchově, který počítal i s podporou Hasičského záchranného sboru (HZS), Československého Červeného kříže a dalších organizací. V dalším roce se hrozba války uskutečnila a proto byl přijat Zákon č. 75/1938 Sb., který se zabýval výrobou a prodejem plynových masek a budování úkrytů. Veřejné kryty se budovaly u velkých měst nad 10 tisíc obyvatel. V tomto roce vláda nařídila, že obyvatelstvo musí mít ochranné masky. Platnost dosavadních zákonů skončila a nahradil je Zákon č.40/1961 O obraně Československé socialistické republiky. V roce 1940 byla CPO podřízena policii. Celkový systém byl začleněn do římskoněmeckého systému Luftschutzen. Tímto opatřením byla zrušena všechna nařízení CPO a platila nařízení systému Luftschutzen. Tento stav setrval až do osvobození Československa.

Po druhé světové válce při níž trpělo obyvatelstvo ničením, drancováním a leteckými útoky přinesla nové ponaučení pro ochranu obyvatelstva tím, že se přijaly Ženevské úmluvy. Všichni si mysleli, že už žádná další válka nebude, proto ministr vnitra nakázal likvidaci a prodej CPO. Spočívalo to především v odstranění ochranných staveb a zařízení. Jen některé byly zachovány a dostavěny. V roce 1947 byl zakázán další prodej. Civilní





obrana se stala součástí obrany státu. CO nabrala novou formulaci obsahu během 50. a 60. let. Předpokládalo se budování CO jednak na bázi národních výborů a výrobní sféry, tak i společenských organizací. Z pohledu humanitárního práva bylo významné období, protože byly přijaty čtyři Ženevské úmluvy ze dne 12.8.1949, kde je závažná Úmluva o ochraně civilních osob za války, která dala základ ochrany obyvatelstva. Bylo přijato vládní usnesení O civilní obraně v roce 1951. Na toto usnesení navázalo Nařízení o základních úkolech a povinnostech CO na území Československé republiky. CO spadala pod ministerstvo vnitra. Organizační struktura se dělila na vojenskou část a nevojenskou část. Do vojenské části patřily územní štáby CO, vojenské a speciální zařízení CO.

CO se plně rozvinula v průběhu 50. – 70. let. Období 50. a 60. let u nás je charakteristické výstavbou úkrytů pro obyvatelstvo. Jednalo se o ochranná opatření proti zbraním hromadného ničení. Musela se změnit stávající koncepce CO. Nová koncepce byla zakotvena v usnesení vlády č. 49/1958 Sb. O civilní obraně Republiky československé s přílohou Směrnice o civilní obraně Republiky československé. Základním úkolem bylo seznámení obyvatelstva se způsoby ochrany, přípravy evakuace, vyrozumění a další potřebné informace k ochraně života, majetku a zdraví obyvatelstva. Hlavně šlo o tři způsoby ochrany a to ukrytí, evakuace a prostředky osobní ochrany.

V roce 1968 došlo k dalším změnám v oblasti CO, jelikož bylo nové státní uspořádání. Byl přijat zákon č. 73/1993 Sb. O organizované branné výchově, který se stal základem přípravy obyvatelstva. V roce 1976 byla civilní obrana v Československu převedena do působnosti ministerstva obrany. Od poloviny 80. let se začalo uvažovat o úloze civilní obrany, když je mír. Pomoc při prevenci a likvidaci přírodních a člověkem způsobených katastrofách.

V pozdějších letech byla snaha o vytvoření modernějšího systému ochrany obyvatelstva odpovídajícím příslušným systémům ve vyspělých zemích. Dne 17. března 1993 bylo přijato usnesení vlády České republiky č. 126, jehož obsahem byla opatření Civilní ochrany ČR. Toto opatření neřešilo na stálé změny po rozpadu federace, ale podstatné změny související se změnou politického systému. Dokument uložil ministerstvu vnitra, aby předložil novou koncepci CO ČR. Pojem CO byla zavedena v souvislosti s vyhlášením Zákona České národní rady č. 21 z roku 1992. CO byla ponechána ministerstvu obrany. Usnesením vlády České republiky ze dne 24. listopadu 1993 č. 660

byly ke dni 31. prosince 1993 zrušeny štáby CO okresů a statutárních měst. V roce 1994 byla nově vytvořena oddělení ochrany a to odbory ochrany a ochrany okresních úřadů. ČR zavedla v roce 2000 jednotné telefonní číslo tísňového volání 112. Bylo vybudováno 14 telefonních center tísňového volání. V ČR jsou pro tísňová volání vyhrazena tato telefonní čísla.

	Hasičský záchranný sbor ČR	150
	Zdravotní záchranná služba	155
	Policie České republiky	158
	Jednotné evropské číslo tísňového volání	112

Obrázek 8: Telefonní čísla tísňového volání [19]

V současné době je ochrana obyvatelstva upravována několika zákony a to Zákon č. 239/2000 Sb. O integrovaném záchranném systému a č. 240/2000 O krizovém řízení a v neposlední řadě Zákon č. 238/2000 Sb. O hasičském záchranném sboru ČR. Za plnění úkolů vyplývajících z Dodatkového protokolu I. k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů z 12. srpna 1949 odpovídá ministerstvo vnitra. Ochranu obyvatelstva zabezpečuje Generální ředitelství HZS Ministerstva vnitra ČR.

7.1 Organizační struktura CO v ČR

Ministerstvo vnitra zřídilo k plnění úkolů na úseku CO generální ředitelství HZS ČR. Je tvořeno z 6 odborů. Jednotlivé odbory se dále člení na jednotlivá oddělení.

Základní náplň jednotlivých sekcí a jejich rozdělení do odborů:

Sekce pro prevenci a civilní nouzovou připravenost se věnuje činnosti v oblasti krizového plánování, příprav a ochrany obyvatel. V čele sekce stojí náměstek generálního ředitele a je přímým nadřízeným ředitelům odborů.

- Odbor prevence

Tento odbor odpovídá za zabezpečení výkonů státní správy v oblasti požární prevence.

- Odbor ochrany obyvatel a krizového řízení

Je orgánem, který zabezpečuje výkon státní správy a koordinuje plnění úkolů ochrany obyvatel, krizového řízení, krizového plánování a opatření pro krizové stavy. Odbor se člení na jednotlivá oddělení.

1. Oddělení ochrany obyvatelstva zpracovává koncepci ochrany obyvatelstva, sjednocuje postupy ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů a právnických osob. Dále zpracovává pravidla pro poskytování humanitární pomoci ČR do zahraničí, zabývá se zásadami evakuace, individuální ochranou obyvatelstva a varování obyvatelstva.
2. Oddělení krizového řízení se věnuje zajišťováním analýz a hodnocení ohrožení mimořádnými událostmi, provádí kontroly krizových plánů zpracovaných ostatními ministerstvy, sjednocuje postupy při zpracování a aktualizaci vnějších havarijních plánů.
3. Oddělení instruktáží a školení se zabývá koordinací plnění úkolů v oblasti preventivně výchovné, zpracovává zásady přípravy ochrany obyvatel a organizuje školení a instruktáže pracovníků orgánů krizového řízení.

- Odbor civilní nouzové připravenosti

Hlavní náplň odboru nouzové připravenosti je zabezpečení výkonů státní správy a koordinace plnění úkolů v oblasti civilní nouzové připravenosti.

Sekce Integrovaného záchranného systému (IZS) a operačního řízení

- Odbor IZS a výkonu služby

Tento odbor odpovídá za koncepci a realizaci IZS, koordinaci záchranných prací a spolupráci složek IZS, kontrolu činnosti jednotek požární ochrany (PO) a odbornou přípravu v této oblasti. Dělí se na jednotlivá oddělení.

1. Oddělení IZS organizuje a řídí výkon služby příslušníků HZS ČR v operačním řízení a v jednotkách PO, provádí státní požární dozor na úseku jednotek PO, koordinuje přípravu na řešení mimořádných událostí a připravuje cvičení složek IZS.
2. Oddělení jednotek PO řídí odbornou přípravu jednotek PO, organizuje tělesnou přípravu příslušníků HZS ČR, zpracovává plošné rozmístění jednotek PO a navrhuje opatření ke zvýšení bezpečnosti a ochrany zdraví HZS ČR.
3. Oddělení strojní a chemicko - technické služby řídí výkon strojní a chemicko - technické služby v jednotkách PO, připravuje jednotky PO pro jejich činnost, sleduje a vyhodnocuje vybavení požární technikou.
4. Psychologické pracoviště provádí vyšetření psychologické způsobilosti příslušníků HZS ČR, řídí psychologickou službu v rámci HZS ČR se zaměřením na výkon služby příslušníku HZS ČR a psychologickou pomoc obětem při mimořádných událostech.

- Odbor speciálního řízení

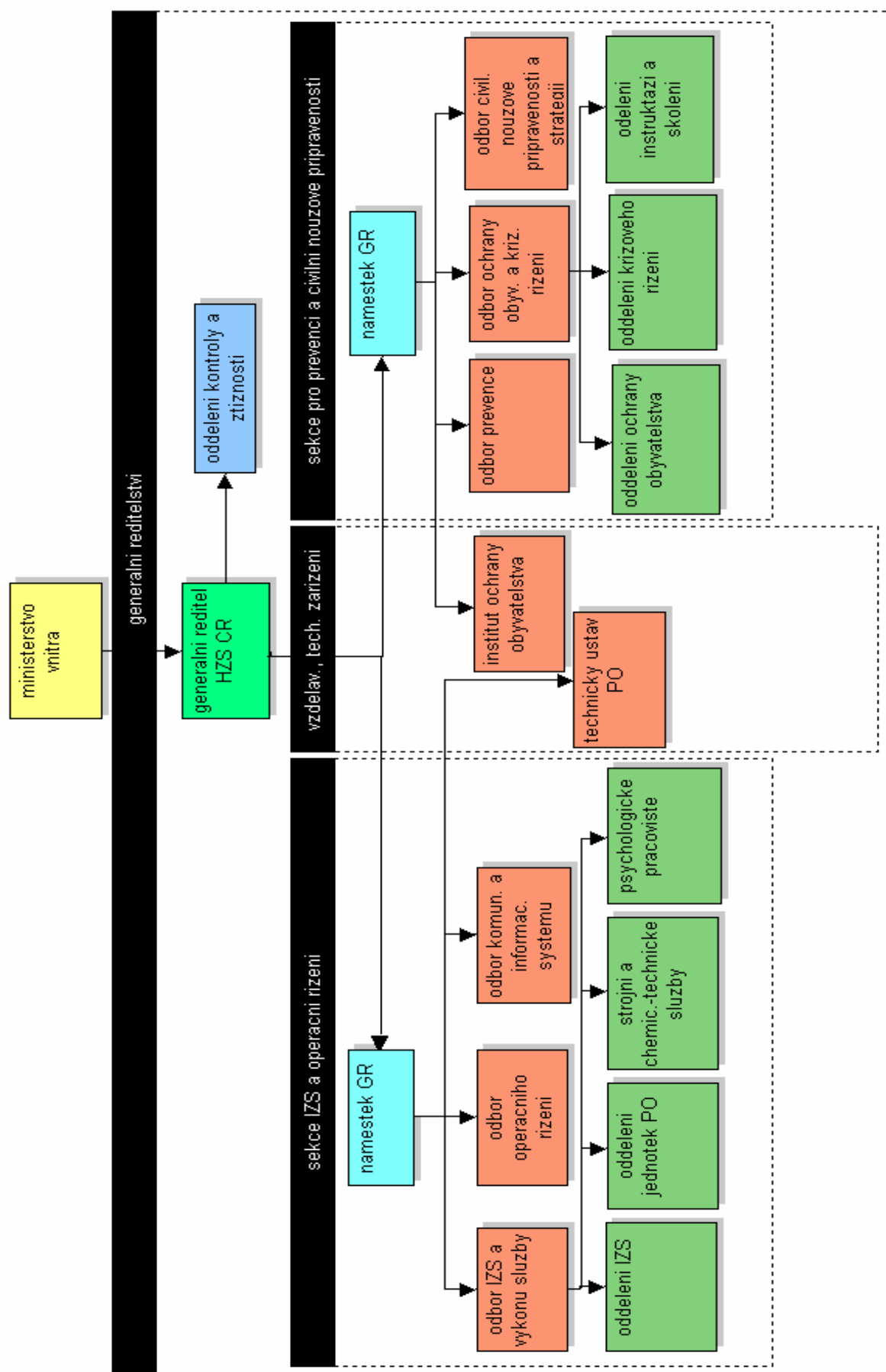
Odbor zabezpečuje funkci operačního a informačního střediska Ministerstva vnitra generálního ředitelství HZS ČR.

- Odbor komunikačních a informačních systému

Tento odbor řídí a usměrňuje výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí, zřizuje a zabezpečuje systém varování, stanovuje zásady spojení v IZS a krizové komunikace.

- Institut ochrany obyvatelstva

Tento institut je odborným orgánem Ministerstva vnitra – generálního ředitelství HZS ČR pro vědeckovýzkumnou činnost, vzdělávací, výcvikovou a informační činnost ve věcech ochrany obyvatelstva a poskytuje poradenskou činnost orgánům a organizacím HZS ČR, ministerstvům, orgánům státní správy, samosprávy, právníkům a vybraným fyzickým osobám, jejichž činnost je důležitá pro zabezpečení úkolů ochrany obyvatelstva.



Obrázek 9: Organizační struktura CO v ČR [autor]

8 Zákonný rámec v ČR

Zákony, které se zabývají CO v ČR. Věnuji se jen jednotlivým částem, které zahrnují ochranu obyvatelstva.

8.1 *Zákon č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů*

HZS ČR má za úkol chránit životy, zdraví obyvatel, majetek před požáry a mimořádnými událostmi. Při provádění zásahu nesmí bezdůvodně vzniknout újma občanovi na majetku.

8.2 *Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*

Zákon se zabývá ochranou obyvatelstva před a po dobu ohrožení, nebo-li stavu nebezpečí, nouzového stavu a válečného stavu. Také zabezpečuje varování, vyrozumění, evakuaci, ukrytí obyvatelstva a další opatření k ochraně života, zdraví a majetku.

Dále v tom to zákoně je uvedeno, že Ministerstvo vnitra zpracovává koncepci ochrany obyvatelstva. Organizuje školení v oblasti ochrany obyvatel. Podle míry ohrožení se mění působnost. Může to být krajská, regionální a místní. Orgány kraje zajišťují varování a vyrozumění. Orgány obce zajišťují varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím pokud to není stanoveno jinak v právním předpisu.

8.3 *Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů*

Tento zákon se zabývá krizovými situacemi, pravomoci státních orgánů, povinnosti a práv právnických a fyzických osob. Budeme se jenom zabývat jednotlivými částmi zákona, které se zabývají ochranou obyvatelstva. Jako stav nebezpečí, který se vyhláší, když jsou

ohroženy životy, zdraví a majetek obyvatel a životního prostředí. Nouzový stav nebo stav ohrožení státu lze naopak omezit práva osoby a nařídít evakuaci z místa, kde bydlí.

V § 6 se hovoří, že vláda může nařídít evakuaci osob a majetku z ohroženého území a také přednostní zásobování zdravotnických a dětských zařízení. Dále je v tomto zákoně uvedeno, že ministerstvo zdravotnictví stanoví opatření proti přenosným nemocím, zajistí nákup léků a koordinaci mezi zdravotnickými zařízeními.

V oddílu čtvrtém je uvedeno, že hejtmán kraje koordinuje a organizuje evakuaci, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva. Zajišťuje ochranu majetku, kde došlo k evakuaci.

HZS sbírá informace o stavbách, které mohou sloužit k ochraně obyvatelstva při krizových situacích a kde by mohl být skladován materiál pro CO. Taky se zde popisuje, kdo má jaké pravomoci a povinnosti. Starosta obce zabezpečuje varování osob a organizuje evakuaci.

Fyzické osoby mají právo na informace ohledně připravenosti na krizové situace. V době krizové situace, když jsou k tomu požádáni, tak musí jít pomoc. Existují i výjimky a to osoby do 18 let a osoby od 62 let.

8.4 Vyhláška Ministerstva vnitra č.380/2002 k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

První část vyhlášky se zabývá podmínkami vzniku zařízení CO, kdo může požádat o zřízení zařízení CO a co napsat do žádosti. Zasílá se to HZS kraje a ti do třiceti dnů mají odpovědět.

V druhé části se věnuje způsobu informování obyvatelstvu o ohrožení.

Třetí část se zabývá zabezpečení systému varování, vyrozumění a poskytování tísňových informací, což znamená sdělení o hrozícím nebezpečí nebo již nastalé mimořádné události.

Čtvrtá část je věnována způsobu provádění evakuace a jejího zabezpečení. Evakuace platí pro všechny v místě ohrožení, s výjimkou osob, které se budou podílet na záchranných pracích nebo budou vykonávat jinou neodkladnou činnost. Taky je zde uvedeno, kdo má při evakuaci přednost, jaké skupiny obyvatel.

Pátá část stanovuje způsob a rozsah kolektivní a individuální ochrany obyvatel a zásady postupů při poskytování úkrytů. Kolektivní ochrana se stanovuje plánem ukrytí. Ukrytí obyvatel se zajišťuje ve stálých nebo improvizovaných úkrytech. Stálé úkryty jsou trvalé ochranné prostory a slouží k ochraně obyvatelstva. Improvizované se budují tam, kde nelze využít stálých úkrytů. Individuální ochrana znamená ochrana před účinky nebezpečných škodlivin. Jsou to vlastně prostředky, které chrání dýchací cesty, oči a povrch těla.

V předposlední části šesté se vyhláška zabývá požadavky na stavby CO.

8.5 *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*

Koncepce byla schválena 25. února 2008 a navazuje na Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015.

Tento dokument se zabývá připravenosti obyvatelstva, školní mládeže tak, aby občané byli informováni o rizicích vzniku mimořádné události, možných následcích a také o přijatých opatření, které by minimalizovali následky. Což je úkolem veřejné správy, podnikové sféry a obce, aby informovali obyvatelstvo o pomoci při krizových situacích.

Měla by se zlepšit oblast varování, evakuace, ukrytí, nouzové přežití, ochrana osob před dekontaminací, oblast humanitární pomoci, informovanost obyvatelstva a další. Oblast varování tam by mělo postupně nahrazovat modernějším zařízením. Obec bude provozovat a udržovat na vlastní náklady moderní koncové prvky varování. V budovách nebo v prostorách, kde se shromažďuje velký počet osob (nákupní středisko, metro, letiště apod.), kde by mohl nastat požár, výbuch, teroristický útok a zřícení budovy, mají být vybaveny informačními systémy, které se můžou připojit na infrastrukturu systému varování. Kdyby

se něco stalo, tak ať můžou informovat obyvatelstvo, které se dočasně zdržuje v objektu o na stálé situaci. Provádí to stát, obec nebo velitel zásahu.

V oblasti ukrytí se koncepce zabývá stálými úkryty, které byly budovány k ochraně obyvatelstva před účinky zbraní hromadného ničení, jelikož se však nepočítá, že by příštích několika letech byl napaden stát ČR, tak dochází k jejich vyřazování. A taky proto, že je nemůžeme použít při mimořádných událostech a krizových situacích. Tato koncepce klade důraz na improvizované ukrytí, tedy přirozené ochranné vlastnosti staveb, u kterých by pak došlo k menším úpravám. Je v ní uvedeno znalost obyvatelstva k improvizovaným ochranným prostředkům a to dýchacích cest, očí a povrchu těla.

Koncepce se taky věnuje humanitární pomoci do zahraničí, ať už formou finanční nebo materiální. Také spolupráce zaměřena na obyvatelstvo ČR postižená katastrofou.

8.6 Zhodnocení dokumentů na úrovni EU a ČR

Po zpracování dokumentů týkající se CO v EU jsem zjistila, že EU má dobře propracovanou tuto oblast. Především vycházejí ze dvou hlavních dokumentů a to Mechanismus civilní ochrany Společenství a druhý dokument Akční program Společenství v oblasti CO. Na tyto dva dokumenty pak navazují ostatní. Mechanismus CO Společenství se zabývá koordinací mezi členskými státy při mimořádných událostech a jejich vzájemnou spoluprací. Není časově omezen. Bylo zjištěno ze zkušeností, že je třeba tento dokument rozšířit. Vznikl tak Mechanismus Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti CO. Jeho cílem je zajistit ochranu osob, životního prostředí a majetku v případě vzniku mimořádné události. Také požádali členský stát EU nebo i třetí země o pomoc, aby v co nejkratší době jim byla tato pomoc poskytnuta. Akční program Společenství v oblasti CO se věnoval prevenci katastrof a informovanosti obyvatel. Byl ukončen v roce 2006.

ČR má ochranu obyvatel zahrnuto v zákonech a v Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. Tato koncepce se zabývá připraveností obyvatelstva, informovaností obyvatel o rizicích vzniku mimořádné události, možných následcích a také o přijatých opatření, které by minimalizovali následky.

Z toho vyplývá, že EU v této oblasti má mnohem větší rozhled. Když srovnám Koncepti ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020 s dokumenty týkající se CO v EU, tak podle mého názoru je mnohem lépe zpracována, jelikož zahrnuje všechny oblasti týkající se CO.

9 Návrhy zlepšení pro Českou republiku

ČR se nachází uprostřed Evropy a v posledních letech zde nedocházelo k žádným válkám. A ani není blízko státu, který by válčil. Proto souhlasím s nynější Koncepcí ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020, že je celkem zbytečné zachovávat stále úkryty a spíš se zaměřit na improvizované úkryty. Stále úkryty byly budovány proti zbraním hromadného ničení, takže je vlastně ani nejde použít při mimořádné události nebo krizové situaci. Některé stálé úkryty bych zachovala, přece jenom kdyby náhodou nastal válečný konflikt.

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020 je dobře zpracována, ale chybí mi tam upřesnění pojmů z oblastí CO. Jelikož je tato koncepce odborně napsána, mohlo by být pro obyvatelstvo těžko pochopitelné některé skutečnosti, které jsou v koncepci uvedeny. Navrhovala bych dokument, který by na začátku se věnoval pojmům z ochrany obyvatelstva. Upřesnil by, co je ochrana obyvatelstva, jak ji definujeme, čeho se týká a pak by se tento dokument zabýval dalšími pojmy týkající se ochrany obyvatelstva a to evakuace, ukrytí, nouzové přežití, varování a vyrozumění.. Jinak nemohu nic vytknout.

Navrhla bych ještě, aby byla větší informovanost a vzdělanost obyvatelstva. Je to důležitý problém, který je podceňován. Zavedla bych ve školství povinný předmět, který by se zabýval problematikou ochrany obyvatelstva. Tento předmět by se mohl nazývat Ochrana obyvatelstva a v něm by se učilo co dělat, když nastane mimořádná událost, jak se chovat, co patří do evakuačního zavazadla, kdo vyhláší evakuaci a další potřebné informace. Na předávání informací obyvatelstvu by se měl podílet tisk, rozhlasové a televizní stanice a v posledních letech nejmodernější medium a to internet. Určili by se jedny noviny, které by vytiskly každý týden něco z této oblasti. Tím by se obyvatelstvo vzdělávalo a měli by tím větší rozhled v oblasti CO. Mohlo by se taky využít rozhlasových stanic, že by se místo reklamy řeklo, co je mimořádná událost, havárie, jak tomu zabránit, postupovat a co dělat nastane-li tato událost. Obyvatelstvo určitě už slyšelo o těchto pojmech, ale myslím si, že přesně neví co je jejich obsahem, jak jsou definované. Dále bych navrhovala internetovou stránku, kde by bylo všechno o ochraně obyvatel nebo-li CO. Na hlavní stránce by byly pojmy z této oblasti a dále zákony, které se zabývají ochranou

obyvatelstva a Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. Na těchto stránkách by byly uvedeny dokumenty a směrnice CO z EU. Sice existuje řada stránek zabývajících se touto oblastí, ale na žádných stránkách nenajdete všechny tyto dokumenty. Musíme počítat s tím, že by si to chtěl přečíst cizinec, takže by byla možnost zvolit si ze tří jazyků a to čeština, němčina a angličtina.

Myslím si, že ČR se o ochranu obyvatelstva velmi zajímá. Snaží se, aby obyvatelstvo bylo vzděláváno v této oblasti.

10 Závěr

V této bakalářské práci jsem se zabývala CO v EU a v ČR. Měla jsem za úkol rozbor dokumentů, zákonů a pak následně vytvořit doporučení v oblasti CO pro ČR. Díky poznatkům, které jsem získala v průběhu zpracování bakalářské práce, jsem došla k závěrům, že Evropská unie má tuto oblast dobře propracovanou a usiluje o její zdokonalení. ČR, ale také i EU chápe CO v širším smyslu.

Ačkoliv si pod pojmem CO představuje EU i ČR totéž, stále zde existují značné rozdíly v užívaných termínech, a proto byl za účelem sjednocení těchto nesrovnalostí vytvořen Terminologický slovník, který by měl přispět k překonání překážek mezi jednotlivými státy EU. Přestože je u nás CO na vysoké úrovni, měl by být, dle mého názoru, vytvořen tým specialistů, který se bude snažit o její zdokonalování.

Myslím si, že v ČR byla ochrana obyvatelstva v minulosti podceňována a nabyla na významu až v pozdějších letech. Jedním z důvodů byly živelné pohromy a to především povodně v roce 1997. Za další mezník lze považovat září 2001, kdy byl vyhlášen boj proti terorismu.

Mým úkolem bylo provést rozbor dokumentů, zákonů a následně pak vytvořit doporučení v oblasti CO pro ČR. Po zhodnocení všech dokumentů EU a zákonů ČR jsem přišla na to, že Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020 je mnohem rozsáhlejší a zabývá se podrobněji danými oblastmi ochrany obyvatelstva.

Domnívám se, že informovanost obyvatel ČR o problematice CO je nedostatečná a měl by na ni být kladen větší důraz. Nejefektivnějšími předání instrukcí a zpráv o CO je, dle mého mínění, prostřednictvím tisku, informačních brožur, rozhlasu, televize a v neposlední řadě samozřejmě internetu.

Dále doporučuji, v rámci informovanosti obyvatel, navrhnout dokument, který by byl dostupný všem a seznamoval národ s pojmy, vztahující se k CO. Tento dokument by měl zahrnovat informace, jak postupovat při mimořádné události a měl by popisovat, co

obsahuje evakuační zavazadlo, jak a kde se ukrýt při mimořádné události, jakým stylem proběhne vyrozumění, co si představit pod pojmem evakuace.

Myslím si, že většina lidí tyto pojmy už slyšela, avšak se domnívám, že přesně neví, co je jejich obsahem, proto je třeba dbát na prohlubování jejich informování. A to také z důvodu, že jen dobře zainteresovaný člověk dokáže adekvátně reagovat při mimořádné události. I v tomto případě platí známé pořekadlo „Kdo je připraven nebývá překvapen“.

Cíle, které jsem si stanovila, jsem splnila.

11 Seznam použité literatury

- [1] Kratochvílová, Danuše. *Ochrana obyvatelstva*, SPBI, Ostrava, 2006, ISBN: 80-86634-70-1. [cit. 2008-03-05].
- [2] Pikna, B.: *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 4. dopracované, konsolidované vydání. Linde Praha, 2007. ISBN 978-80-7201-686-0. [cit. 2008-03-05].
- [3] Pikna, B.: *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled)*. 1. vydání. Linde Praha, 2006. ISBN 80-7201-615-6. [cit. 2008-03-05].
- [4] Smetana, M., Kovařík, J.: *Základy civilní ochrany*. 1. vydání. Ostrava SPBI, 2006. ISBN 80-86634-85-X. [cit. 2008-03-10].
- [5] *Ženevské konvekce a Dodatkové protokoly*. J & J Praha, 1992. [cit. 2008-03-28].
- [6] *Aktivní evropský občan* [online]. [2003] [cit. 2008-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.cpkp.cz/evropskyobcan/manual/acquis.htm>>.
- [7] BEZOUŠKA. *Vývoj a současný stav mezinárodního humanitárního práva (2. část)* [online]. c2002 [cit. 2008-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://mezinarodni2.juristic.cz/159311/clanek/mpv1>>.
- [8] *Civilní ochrana a Fond solidarity Evropské unie* [online]. 2007 , 12-02-2008 [cit. 2008-03-30]. Dostupný z WWW: <<http://europa.eu/generalreport/cs/2007/rg73.htm>>.
- [9] *Co je civilní ochrana* [online]. c2000-2008 [cit. 2008-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.sumperk.cz/cs/civilni-ochrana/co-je-civilni-ochrana.html>>.
- [10] *Červený krystal a další rozeznávací znak* [online]. c1999-2008 [cit. 2008-03-20]. Dostupný z WWW: <http://www.cervenykriz.eu/cz.php?id=novy_znak>.
- [11] *Description of Project* [online]. [2004] [cit. 2008-03-25]. Dostupný z WWW: <http://www.siproci.net/?lang=7&em_cat=10>.
- [12] *Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje* [online]. [1997] [cit. 2008-03-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzsmsk.cz/kraoo/historie.php>>.

- [13] *Historie a vznik EU* [online]. [2000] [cit. 2008-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.maturita.cz/referaty/referat.asp?id=7431>>.
- [14] *Historie Evropské unie* [online]. [1999] [cit. 2008-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://csop.koniklec.cz/historieeu.htm>>.
- [15] *Historie Evropské unie* [online]. [2000] , 23. 4. 2008 [cit. 2008-03-01]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Historie_Evropské_unie>.
- [16] *Historie civilní ochrany* [online]. [1998] [cit. 2008-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.15zzb.cz/Private/historieco.htm>>.
- [17] *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*. [s.l.] : [s.n.], c2005. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/hasici/ochrobyv/index.html>>. s. 26.
- [18] KOPÁČEK. *Hasičská záchranný sbor ČR : Ministerstvo vnitra* [online]. c2005 [cit. 2008-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/zpravy/2006/grhzs1208.html>>.
- [19] *Krizové řízení a ochrana obyvatelstva* [online]. [2001] [cit. 2008-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mestodobruska.cz/krize.php?id=1>>.
- [20] *Mechanicko - biologické úpravy* [online]. c2008 [cit. 2008-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.mbu.cz/cz/Legislativa.php#nemecko>>.
- [21] MEJSTRÍKOVÁ. *Občanská společnost - návod k použití* [online]. 2007 [cit. 2008-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=e&x=238026>>.
- [22] *Mezinárodní projekt Interreg IIIC - civilní ochrana* [online]. c2005 [cit. 2008-03-25]. Dostupný z WWW: < [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=326&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=326&par[lang]=CS) >.
- [23] *Mezinárodní humanitární právo* [online]. [1995] [cit. 2008-03-15]. Dostupný z WWW: <http://209.85.135.104/search?q=cache:f2w4-ZPCP94J:juristic.zcu.cz/plzen/sw/kmp/hum_pravo.doc+zalo%C5%BEen%C3%AD+mezin%C3%A1rodn%C3%AD+humanit%C3%A1rn%C3%AD+pr%C3%A1vo&hl=cs&ct=clnk&cd=6&client=opera>.
- [24] *Obraná strategie České republiky* [online]. [1995] [cit. 2008-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://bucovice.15zzb.cz/legislativa.htm>>.

- [25] *Ochrana obyvatelstva* [online]. c2007 [cit. 2008-03-25]. Dostupný z WWW: <<http://web.hzs.devel.qcm.cz/3-ochrana-obyvatelstva>>.
- [26] *Pilíře a politiky EU* [online]. c2006-2008 [cit. 2008-03-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/40442/clanek/pilire-a-politiky-eu>>.
- [27] *Pilíře Evropské unie* [online]. c2000-2008 , 17. 05. 2004 [cit. 2008-03-30]. Dostupný z WWW: <<http://petulina.webzdarma.cz/eu/eu-pilire.php>>.
- [28] Rozhodnutí Rady ze dne 23. října 2001 o vytvoření mechanismu Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany [online]. [2001] [cit. 2008-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001D0792:CS:NOT>>.
- [29] Sdělení Komise Radě, Evropskému Parlamentu, Evropskému Hospodářskému a Sociálnímu Výboru a Výboru Regionů - Zlepšení mechanismu civilní ochrany Společenství /* KOM/2005/0137 konečném znění */ [online]. [2005-] [cit. 2008-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52005DC0137:CS:HTML>>.
- [30] *Stručná historie EU* [online]. c2006-2008 [cit. 2008-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/40558/111149/clanek/strucna-historie-eu/1951-1957-esuo---ehs---euratom/>>.
- [31] *Stručná historie civilní ochrany v našich podmínkách* [online]. [2003] [cit. 2008-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.ioolb.cz/m/historie.php>>.
- [32] *Tři pilíře Evropské unie* [online]. [1991] , 16. 3. 2008 [cit. 2008-03-30]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Tři_pilíře_Evropské_unie>.
- [33] *Úřední věstník L 327 , 21/12/1999 S. 0053 - 0057* [online]. 1999 [cit. 2008-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1999:327:0053:023:CS:HTML>>.
- [34] *Wikipedie* [online]. 2008 [cit. 2008-03-25]. Dostupný z WWW: <Ženevské úmluvy na ochranu obětí války>.
- [35] *Zákon č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů* [online]. [2000] [cit. 2008-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/wps/portal>>.

- [36] *Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů* [online]. [2000] [cit. 2008-04-10]. Dostupný z WWW: <
<http://portal.gov.cz/wps/portal> >.
- [37] *Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)* [online]. [2000] [cit. 2008-04-10]. Dostupný z WWW: <
<http://portal.gov.cz/wps/portal> >.
- [38] *Vyhláška Ministerstva vnitra č.380/2002 k přípravě a provádění úkolu ochrany obyvatelstva* [online]. [2000] [cit. 2008-04-10]. Dostupný z WWW: <
<http://portal.gov.cz/wps/portal> >.

11.1 Seznam použitých obrázků

Obrázek 1: Základající státy [15].....	3
Obrázek 2: Současné státy EU [15]	5
Obrázek 3: Červený krystal-doplňující znak [10].....	7
Obrázek 4: Rozeznávací znaky [19]	8
Obrázek 5: Tři pilíře [27].....	12
Obrázek 6: Struktura komunitárního práva [autor].....	13
Obrázek 7: Současné tři pilíře [26]	14
Obrázek 8: Telefonní čísla tísňového volání [19].....	26
Obrázek 9: Organizační struktura CO v ČR [autor]	30

11.2 Seznam použitých zkratek

CO	civilní ochrana
CPO	Civilní protiletecká ochrana
ČR	Česká republika
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské Společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
ISAE, Eurotam	Evropské společenství pro atomovou energii
EU	Evropská unie
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
Mechanismus	Mechanismus Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany
Např.	Například
PO	Požární ochrana
Tzv.	Takzvané